

- a. registreringsprincipper,
- b. arkiveringsmetoder,
- c. hjælpemidlerne og deres anvendelse,
- d. postregistreringsteknik,
- e. arkivorganisation.

Under gennemgangen af de forskellige registreringsprincipper gives en kort omtale af hvert enkelt princip formål og virke, ligesom forfatteren anfører de fordele og mangler, hvert enkelt princip besidder. Derefter gennemgås de almindelige grundlæggende regler for opbevaring af en række af de inden for en virksomhed forekommende arkivmaterialer. En del af de kendteste hjælpemidler i arkiveringstekniken belyses gennem illustrationer og omtale, herunder nævnes visse af de gængse kartotekmetoder. Postbehandlingen på kontorerne omtales, specielt i tilknytning til den efterfølgende opbevaring, og endelig gennemgås på udmærket måde de almindelige hovedretningslinier for indretning af et centraliseret eller decentraliseret arkiv i større og mindre virksomheder.

Der er en hel del gode ting i fremstillingen; men der kan dog med god grund rejses indvending mod adskilligt af det skrevne og måske specielt mod de tomrum, som forekommer.

Forfatteren lader sig således lokke af en åbenlys beundring til at give en længere populær beskrivelse af hulkorttekniken, uanset den ikke rigtigt kan ses at have nogen berettigelse i denne forbindelse. Af samme grund er sikkert de ret omfattende afsnit om fototeknik taget med. Om disse emner findes der imidlertid anden og mere oplysende speciallitteratur. Til gengæld er den foretagne gennemgang af kartoteksystemerne og deres anvendelse samt omtalen af sorterings- og ordningsmetoderne så løs og tilfældig, at det alt for let kan virke vildledende på ubefæstede sjæle. Arkiveringsprincipper for stencils og klicheer, som er et væsentligt problem for en række virksomheder, er helt uomtalt. Den omfattende udredning med hensyn til postregistreringstekniken bygger på bestående forhold inden for en del offentlige og nogle private virksomheder, men det havde været nok så ønskværdigt at få at vide, hvad en saglig vurdering viser hen til som det ideelle i de konkrete tilfælde. I denne forbindelse havde en gennemgang af den vanskelige emnekategorisering været på sin plads.

Endelig ville bogen have vundet ved at blive krydret med praktiske eksempler, ligesom principper for opstilling af økonomiberegninger ved valg af metoder og hjælpemidler burde have været detaljeret omtalt.

Dersom læseren i denne bog søger gode råd, saglig og uhildet vejledning med hensyn til, hvorledes hans specielle problemer kan gribes an, bliver han sikkert skuffet.

Joachim Jensen.

Sven Klim-Nielsen: Medarbejder eller bare ansat. Personalepolitik — Opbygning og Praksis. Udgivet af Provinshandelskammeret. G. E. C. Gads Forlag. København 1949. 145 sider. Kr. 6.—

Der er ikke længere noget opsigtsvækkende i, at ledelsen af en erhvervsvirksomhed søger at skabe de bedst mulige arbejdsforhold for det beskæftigede personale. Man har heldigvis erkendt betydningen af faktoren mennesket som afgørende for samarbejdet såvel i det daglige som på længere sigt. En forudsætning for godt medarbejderskab er imidlertid dybtgående men-

- a. registreringsprincipper,
- b. arkiveringsmetoder,
- c. hjælpemidlerne og deres anvendelse,
- d. postregistreringsteknik,
- e. arkivorganisation.

Under gennemgangen af de forskellige registreringsprincipper gives en kort omtale af hvert enkelt principps formål og virke, ligesom forfatteren anfører de fordele og mangler, hvert enkelt princip besidder. Derefter gennemgås de almindelige grundlæggende regler for opbevaring af en række af de inden for en virksomhed forekommende arkivmaterialer. En del af de kendteste hjælpemidler i arkiveringstekniken belyses gennem illustrationer og omtale, herunder nævnes visse af de gængse kartotekmetoder. Postbehandlingen på kontorerne omtales, specielt i tilknytning til den efterfølgende opbevaring, og endelig gennemgås på udmærket måde de almindelige hovedretningslinier for indretning af et centraliseret eller decentraliseret arkiv i større og mindre virksomheder.

Der er en hel del gode ting i fremstillingen; men der kan dog med god grund rejses indvending mod adskilligt af det skrevne og måske specielt mod de tomrum, som forekommer.

Forfatteren lader sig således lokke af en åbenlys beundring til at give en længere populær beskrivelse af hulkorttekniken, uanset den ikke rigtigt kan ses at have nogen berettigelse i denne forbindelse. Af samme grund er sikkert de ret omfattende afsnit om fototeknik taget med. Om disse emner findes der imidlertid anden og mere oplysende speciallitteratur. Til gengæld er den foretagne gennemgang af kartoteksystemerne og deres anvendelse samt omtalen af sorterings- og ordningsmetoderne så løs og tilfældig, at det alt for let kan virke vildledende på ubefæstede sjæle. Arkiveringsprincipper for stencils og klicheer, som er et væsentligt problem for en række virksomheder, er helt uomtalt. Den omfattende udredning med hensyn til postregistreringstekniken bygger på bestående forhold inden for en del offentlige og nogle private virksomheder, men det havde været nok så ønskværdigt at få at vide, hvad en saglig vurdering viser hen til som det ideelle i de konkrete tilfælde. I denne forbindelse havde en gennemgang af den vanskelige emnekategorisering været på sin plads.

Endelig ville bogen have vundet ved at blive krydret med praktiske eksempler, ligesom principper for opstilling af økonomiberegninger ved valg af metoder og hjælpemidler burde have været detaljeret omtalt.

Dersom læseren i denne bog søger gode råd, saglig og uhildet vejledning med hensyn til, hvorledes hans specielle problemer kan gribes an, bliver han sikkert skuffet.

Joachim Jensen.

Sven Kliim-Nielsen: Medarbejder eller bare ansat. Personalepolitik — Opbygning og Praksis. Udgivet af Provinshandelskammeret. G. E. C. Gads Forlag. København 1949. 145 sider. Kr. 6.—

Der er ikke længere noget opsigtsvækkende i, at ledelsen af en erhvervsvirksomhed søger at skabe de bedst mulige arbejdsforhold for det beskæftigede personale. Man har heldigvis erkendt betydningen af faktoren mennesket som afgørende for samarbejdet såvel i det daglige som på længere sigt. En forudsætning for godt medarbejderskab er imidlertid dybtgående men-

neskekundskab og indsigt i en virksomheds personaleforhold — ledelsesproblemer, som man plejer at behandle under fællesnævneren personalepolitik.

Den stigende betydning man tillægger spørgsmålet om et humant syn på arbejdsvilkårene gør det naturligt, at man også indenfor dansk erhvervsøkonomisk litteratur har villet prøve at samle de erfaringer, der er gjort på de personalepolitiske områder. Resultatet foreligger nu i form af en selvstændig bog om emnet. Provinshandelskammeret har taget initiativet og kontorchef Sven Kliim-Nielsen fra Foreningen Engageringskontoret for Handel og Industri har påtaget sig at løse opgaven.

Det skal straks siges — som forfatteren også pointerer i bogens indledende kapitel — at man kun har tilsigtet en systematisering af og praktisk vejledning i en række af de talrige personalepolitiske problemer, der forekommer i enhver virksomhed, og som ledelsen før eller senere må tage stilling til. Bogen prætenderer således ikke at være en detaljeret og udtømmende gennemgang af samtlige forhold indenfor personalepolitiken, og må følgelig bedømmes ud fra denne synsvinkel.

Forfatteren giver i bogens første to kapitler et udmærket rids af personalepolitik som begreb, samt hvad der skal forstås ved rationel personaleledelse. Man fornemmer i høj grad her forfatterens psykologiske sans og store erfaringer fra sit arbejde med såvel principaler som funktionærer.

I de efterfølgende kapitler behandles en del vigtige personalespørgsmål i forbindelse med udvælgelse og engagering, stillingsanalyser og personalebedømmelser samt uddannelse og træning. Det er særdeles nyttige ting man her får at vide, omend den skitserede teknik ikke betræder nye stier. Men det er igen her den praktiske og instruktive måde stoffet er behandlet på, der tager stikket hjem. Forfatteren kommer med et væld af aktuelle eksempler. Man får således under udvælgelse og engagering indblik i systematisk personaleantagelse, psykotekniske prøver, arbejdsforholdets indgåelse, personalehåndbog, personalekartotek m. m. for blot at nævne nogle af afsnittene. Kapitlet om stillingsanalyser og personalebedømmelser gennemgår jobspecifikations i forskellige afskygninger, medens man under uddannelse og træning får kastet lys over de nyeste metoder på dette område, bl. a. T.W.I. principperne.

Bogens sidste kapitler omtaler helbredsforanstaltninger samt øvrige velfærdsforanstaltninger for personalet. Det er især gennemgangen af så forholdsvis nye forhold som personalegymnastik og fælles sygestatistik (den såkaldte standardsygestatistik), der påkalder interessen, medens spørgsmål som pensionsforsikring, interessekontor, personaleblad, feriehjem m. m. hører til de efterhånden traditionelle personaleforanstaltninger. Sluttelig beskrives i hovedtræk de væsentligste love, forordninger og overenskomster, der berører ansættelsesforhold. Disse er holdt i et særligt tillæg, og virker som et godt supplement til den øvrige tekst.

I sin helhed er bogen anbefalelsesværdig for dem, der ønsker et mere afrundet billede af vigtigere personalepolitiske foranstaltninger og deres praktiske udførelse, og som ikke forlanger en tilbundsgående behandling af emnet. Man kunne måske indvende, at fremstillingen har en vel stærk slagside mod de indenfor handelen beskæftigede personalegrupper, medens industriarbejdernes problemer kun er mere periferisk berørt, — sandsynligvis

fordi bogen er skrevet og udgivet under Provinshandelskammerets auspicer. Men først og fremmest er det forfatterens indstilling til og vurdering af en virksomheds medarbejdere som mennesker, der gør bogen særlig fortjenstfuld. Muligheden for en større arbejds effektivitet ligger jo ikke mindst heri — eller som det så karakteristisk er udtrykt i bogens titel: der er trods alt forskel på at være medarbejder, eller bare ansat . . .

Bent Poulsen.

Svensk Grosshandel. Under redaktion av *Bert Lindström* och *Ulf af Trolle*. Utgiven av Sveriges Grossistförbund. Seelig & Co. i distribution. Sth. 1947. 422 sider.

Der er efterhånden adskillige eksempler på, at organisationer, institutioner og firmaer vælger at markere et jubilæum ved at udgive en undersøgelse af mere almen karakter indenfor et område, der berører vedkommende foretagende, fremfor at udsende et af de traditionelle jubilæumsværker med dyr indbinding, flotte billeder og ros til højre og venstre. Det er en skik, som man kun kan ønske al mulig fremgang. Thi ligeså værdifulde den første type »jubilæumsskrifter« kan være, ligeså unyttige og uinteressante ud over en ganske snæver kreds er i reglen den sidste slags.

Sveriges Grossistförbund leverede til sit 25 års jubilæum i november 1947 et fortræffeligt eksempel på den type jubilæumsskrifter, som foruden på smuk måde at markere mærkedagen, vækker interesse og spreder nyttig kundskab i vide kredse. Man overdrog to unge driftsøkonomer, tilknyttet henholdsvis Affärsøkonomisk Forskningsinstitut ved Stockholms handelshøjskole og Grosshandels Utredningsinstitut, at skrive »en på inamlade fakta grundad bok om den svenska grosshandeln«, idet man iøvrigt gav dem frie hænder til disponeringen af bogen. Resultatet er blevet en bredt anlagt fremstilling af den selvstændige (»fritstående«) engroshandels økonomiske funktioner og struktur, særligt belyst ud fra forholdene i Sverige, som man har skaffet sig oplysning om ved en omfattende indsamling af materiale specielt til dette formål. Foruden de to redaktører har en række erhvervsøkonomiske teoretikere og praktikere medvirket som forfattere og rådgivere.

I bogens 1. del — den almindelige del — gøres der rede for engroshandelens opgaver og plads i vareomsætningen, engroshandelens udvikling, branchedelingen, leverandører og kunder, virksomhedsstørrelse, salgsdistrikt og beliggenhed, indkøbsarbejdet, salgsarbejdet, omkostningerne. Man er med vilje gået uden om spørgsmål af mere teknisk karakter i engroshandelen, såsom ordrerutine, lagerindretning, varebehandling m. m., idet man frygtede, at en fremstilling heraf alt for hurtigt ville blive forældet som følge af den hastige udvikling, der foregår på disse områder. I 2. del behandles de fleste engroshandelsbrancher, til dels samlet i større grupper. De — forholdsvis få — brancher, som ikke er tilknyttet Sveriges Grossistförbund, er ikke medtaget, ligesom undersøgelserne i det hele taget kun omfatter de virksomheder, der er medlemmer af denne organisation; i alt væsentligt er det dog kun småvirksomheder, der står udenfor. En væsentlig begrænsning ligger i, at bogen kun beskæftiger sig med den erhvervspecialiserede — den fritstående — engroshandel; det medfører, at så betydningsfulde dele af »engroshandelen« — taget som samfundsøkonomisk begreb — som industriens egne salgsorganisationer, Kooperativa Förbundet og de fri-